

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

20 januari 1999

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Patrick Lachaert, André Denys, Jacques Laverge,
Jacques Devolder en Karel De Gucht –

**houdende wijziging van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening,
gecoördineerd op 22 oktober 1996**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer
uitgebracht door de heer Jacques Timmermans**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jaak Gabriels.

Vaste leden :

de heren Joachim Coens, Carl Decaluwé, Paul Dumez,
Leonard Quintelier, mevrouw Maria Tyberghien-
Vandenbussche ;

de heren Ward Beysen, Jaak Gabriels, Patrick Lachaert ;

de heren Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Robert
Voorhamme ;

de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Ludo Sannen.

Plaatsvervangers :

de heren Georges Cardoen, Michel Doomst, Erik Matthijs,
Mark Van der Poorten, Jef Van Looy ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Arnold Van
Aperen ;

de heren Freddy De Vilder, Johnny Goos, René Swinnen ;

mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heer Johan Sauwens ;

de heer Johan Malcorps.

Zie :

1065 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Bespreking	4
A. Inleidende uiteenzetting door de heer Patrick Lachaert, namens de indieners	4
B. Algemene bespreking	5
II. Stemmingen	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer heeft het voorstel van decreet van de heren Patrick Lachaert, André Denys, Jacques Laverge, Jacques Devolder en Karel De Gucht houdende wijziging van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 (*Parl. St.* VI. Parl. 1997-98, nr. 1065/1), besproken in de vergaderingen van 12 en 19 november 1998.

I. BESPREKING

A. Inleidende uiteenzetting door de heer Patrick Lachaert, namens de indieners

De omzendbrief 97/01 over de sectorale BPA's voor de aanpassing en uitbreiding van zonevreemde bedrijven, uitgevaardigd door de vorige minister Eddy Baldewijns, vormt voor de heer Patrick Lachaert geen oplossing voor de stedenbouwkundige problemen waarmee deze bedrijven geconfronteerd worden. De omzendbrief gaat uit van een statische benadering, waardoor alle bedrijfsproblemen moeten wachten tot een algemene gemeentelijke visie ontwikkeld of bijgesteld is. Het efficiënt en ordelijk afwerken van één bedrijfsprobleem, los van de afwerking van een algehele planingsprocedure, wordt nog steeds afgewezen. Dit betekent een miskennen van de dynamische bedrijfsrealiteit en van een rechtszekere en snelle dossierafhandeling, aldus de spreker. De enige termijn aanpassing in het sectorale BPA komt niet tegemoet aan de belofte om een volledige procedure van maximaal vijf maanden in te voeren. Ook is niet duidelijk op basis van welke criteria de bedrijven in de voorziene categorieën worden ingedeeld.

De heer Patrick Lachaert verklaart dat het voorstel, waarvan hij mede-indiener is, twee soorten maatregelen bevat. Enerzijds worden een aantal louter technische wijzigingen aan de artikelen 14, 18, 19 en 21 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 (hierna : het coördinatiedecreet) aangebracht. Volgens de spreker volgen deze wijzigingen uit de rechtspraak van de Raad van State en impliceren ze geen politieke, maar een puur technische keuze. Hij verwacht van de minister een duidelijk juridisch en ruimtelijk-planologisch antwoord. Een verwerping van deze aanpassingen door de meerderheid zou hij ten zeerste betreuren. Anderzijds houden de voorgestelde aanpassingen met de artikelen 12bis, 22bis en 43, §2 van het coördinatiede-

creet een politieke beleidskeuze in. Vervolgens belicht de heer Patrick Lachaert vijf onderdelen van het voorstel in detail.

Ten eerste is er een invoeging van een artikel 12bis in het coördinatiedecreet. De essentie van dit artikel is dat het initiatief tot het opmaken van een bijzonder plan van aanleg (BPA) voortaan niet meer alleen bij de gemeenten ligt. Volgens het voorstel kan één derde van de personen die ten minste 18 jaar oud zijn en die wonen binnen de omtrek die ze bepalen, de gemeenteraad verzoeken een BPA te maken. Op deze wijze willen de indieners ook rekening houden met de gevoeligheden die in een bepaalde wijk leven. Deze bepaling is geïnspireerd op de Brusselse ordonnantie.

Ten tweede wordt het huidige artikel 14, derde lid van het coördinatiedecreet vervangen door een nieuwe tekst. Volgens de vigerende tekst kan een BPA afwijken van het gewestplan. Vaststaande rechtspraak heeft daaraan echter de voorwaarde gekoppeld dat men moet aantonen dat de bestemming in het gewestplan achterhaald is, bijvoorbeeld door een evolutie van de bevolking of van de economie, of niet meer kan verwezenlijkt worden. Wanneer in de feiten een perceel grond anders gebruikt wordt dan de bestemming op het gewestplan aangeeft, dan volstaat dat volgens de rechtspraak niet als verantwoording voor een afwijkend BPA. De indieners stellen een meer eigentijdse formulering voor, volgens dewelke afwijkingen van het gewestplan bij BPA mogelijk zijn omwille van onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of op grond van dringende economische, sociale, culturele of het milieu betreffende behoeften of om budgettaire redenen, die niet bestonden op het ogenblik dat de plannen werden vastgesteld of goedgekeurd. Daarmee blijkt dat het feitelijke gebruik van bepaalde zones het plan achterhaald heeft. De heer Patrick Lachaert benadrukt dat dit een puur technisch artikel is. Dit artikel niet aannemen zou volgens hem neerkomen op een verkeerd beleidssignaal.

Ten derde wijzigen de artikelen 4 tot 6 van het voorstel de procedure van totstandkoming van een BPA, die in de tijd beperkt wordt. De indieners hebben zich voor hun voorstellen op unanieme rechtspraak van de Raad van State gebaseerd. Zo wordt van de administratie een reactie verwacht binnen de termijn van 30 dagen na toezending, in plaats van 30 dagen na ontvangst.

Ten vierde introduceert artikel 7 de nieuwe notie van "kort en bedrijfsgericht plan van aanleg". Op

deze wijze wordt het juridisch mogelijk gemaakt om op een korte tijdsspanne een BPA voor bedrijven op te maken. De spreker stelt immers vast dat de methode van een sectoraal BPA niet functioneert : er zijn nog maar weinig sectorale BPA's goedgekeurd. De redenen zijn divers : gemeenten hebben geen personeel of geen budget voor dit soort plannen, of de gemeenten willen niet meewerken omdat men op deze manier indirect een bouw misdrijf aan het parket meldt. De heer Patrick Lachaert wijst ook op het gedeeltelijke dubbel gebruik tussen de gemeentelijke structuurplannen en sectorale BPA's.

Het instrument van het sectorale BPA heeft als nadeel dat het te statisch is. Bovendien bestrijkt zo een BPA een volledige gemeente of stad, wat volgens de heer Patrick Lachaert een te grote oppervlakte is. Het voorstel van de indieners wil aan deze nadelen verhelpen, zodat -via hetzelfde mechanisme van goedkeuring- ook kleinere overtredingen snel via dit plan van aanleg kunnen aangepast worden. De spreker haalt het voorbeeld aan van een maalderij, waar één silo in een landbouwgebied staat, wat een stedenbouwkundig misdrijf vormt en waardoor bijgevolg de milieuvergunning niet kan verlengd worden.

Ten vijfde worden voor de verbouwing of uitbreiding van bestaande bedrijfsgebouwen slechts 2 instanties bevoegd, namelijk de Bestendige Deputatie en de Vlaamse regering in beroep. Volgens de spreker volgt dit de filosofie van het voorontwerp van decreet betreffende de ruimtelijke ordening, waar eveneens slechts één beroepsinstantie is opgenomen. Voor zonevremde bedrijfsuitbreidingen en aanpassingen van minder dan vijf hectare wordt via het bedrijfsgerichte plan van aanleg een specifieke procedure ingevoerd.

B. Algemene bespreking

Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche verklaart dat het voorstel een heleboel vragen oproept. Het omvat namelijk een divers geheel van maatregelen, waarvan sommige zeer ver gaan en elkaar overlappen of tegenspreken. Van dit laatste haalt de spreker de nieuwe planfiguur als voorbeeld aan : enerzijds wordt een kort en bedrijfsgericht plan ingevoerd, terwijl anderzijds de BPA-procedure moet aangepast worden. Het is niet duidelijk waarom dit tegelijkertijd moet gebeuren. Verder voegt artikel 5 in de voorprocedure een aantal termijnen in, wat voor de CVP-fractie neerkomt op een inmenging in de lokale auton-

mie. Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche geeft de voorkeur aan een goed onderbouwd decreetsontwerp, na onderhandelingen met de minister.

De heer Herman Lauwers stelt dat de verkorting van de termijnen en het initiatiefrecht van een aantal inwoners voor een BPA interessant zijn. Hij heeft echter drie bedenkingen bij de politieke consequenties van een aantal artikelen. Ten eerste vraagt hij zich af of artikel 14 bepaalde afwijkmogelijkheden niet te ruim toelaat. Een strikte procedure vooraleer een afwijking van het gewestplan mogelijk is, lijkt hem immers perfect logisch. Ten tweede stelt hij de nieuwe planfiguur van het kort en bedrijfsgericht plan van aanleg in vraag. Het voordeel van een sectoraal BPA is zijns inziens dat de samenhang op het niveau van de gemeente kan worden bewaakt. In de nieuwe planfiguur mist hij precies deze samenhang, aangezien dit voor elk bedrijf apart bekeken wordt. Tenslotte meent hij dat oppervlaktes van vijf hectares moeilijk nog als een kleine afwijking kunnen worden beschouwd.

De heer Ludo Sannen legt de nadruk op samenhang en globaliteit als uitgangspunten van een beleid inzake ruimtelijke ordening. Hij betwijfelt of ad hoc-situaties wel voldoende oog voor deze waarden zullen hebben. Hij vreest dat een uitgebreide bevoegdheidstoekenning aan het gemeentelijke niveau, zoals die in dit voorstel én in het voorontwerp voorkomt, en de mogelijkheid tot gewestplanwijziging via een BPA tot een verlies aan samenhang zal leiden. De strikte hiërarchie in de wetgeving op de ruimtelijke ordening en in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen mag niet onderuit gehaald worden. Nochtans stuurt dit voorstel volgens de heer Sannen hierop aan.

De heer Jacques Timmermans ziet in het voorstel een aantal technische verbeteringen, die echter ook hernomen worden in het voorontwerp van decreet. Het voorstel kent enkele zeer grote versoepelingen toe. Voor de spreker moet dit nochtans in een algemeen beleid gekaderd worden, waar de rol van de gemeentelijke structuurplannen prominent moet zijn. Dit voorstel maakt een actie van werkgevers en werknemers tegen het college van burgemeester en schepenen mogelijk. Dit is nochtans in alle geval te mijden, omdat dan geen sprake meer is van een planmatig beleid.

De heer Joachim Coens heeft oog voor de problematiek van de zonevremde bedrijven. Hij verklaart dat in artikel 8 een afwegingskader van de ruimtelijke draagkracht ontbreekt. Een uitbreiding is immers niet altijd mogelijk, omwille van de aard

van de productie, de mobiliteitsgevolgen etc. Hij wil van de heer Patrick Lachaert vernemen hoe hij deze afweging zal doorvoeren. De heer Jaak Gabriels treedt de becommernis voor een goede ruimtelijke afweging bij. Hij kondigt aan dat hij zich bij de stemming van artikel 8 zal onthouden, omdat hij de provinciale inmenging in de gemeentelijke aangelegenheden betreurt.

De heer Patrick Lachaert betwist dat dit voorstel de deur voor afwijkingen opent. Artikel 14 laat op dit ogenblik toe dat iedereen een ministeriële beslissing, waarbij een BPA wordt goedgekeurd, bij de Raad van State kan aanvechten nadat de hele procedure afgelopen is. De Raad moet dan tot vernietiging besluiten wanneer het feitelijke gebruik als juridische grondslag heeft gediend. Dit voorstel van artikel wil het precies mogelijk maken dat het feitelijke gebruik als reden voor de beslissing wordt aanvaard, en aldus een reeks procedures vermijden. Ter attentie van de heer Herman Lauwers, stelt de heer Lachaert dat hij geen bevoordeling van de harde sectoren beoogt. De heer Joachim Coens werpt op dat een afwijking, om bijna dezelfde redenen, op basis van het planningsdecreet nu al mogelijk is en dus zijn voorkeur wegdraagt. De heer Patrick Lachaert argumenteert dat de Raad van State enkel een wijziging in het coördinatiedecreet zal erkennen.

Hij attendeert de heer Herman Lauwers er op dat een onderscheid tussen de structuurplannen en de uitvoerings- of bestemmingsplannen moet gemaakt worden. Het is mogelijk om een nieuwe figuur, in casu het bedrijfsgerichte plan, te introduceren.

Tenslotte heeft de spreker er alle begrip voor dat niet elke fractie warm loopt voor zijn voorgestelde wijziging aan artikel 43, §2, aangezien dit een bepaalde politieke keuze impliceert. Hij wil er nochtans op wijzen dat ook het provinciale niveau een betekenisvolle rol speelt, zodat er een zekere eenvormigheid in de beslissingen zal worden bereikt.

De heer Steve Stevaert, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, zet een aantal bezwaren op een rij. Eerst en vooral privatiseert men de ruimtelijke ordening door de opmaak van een BPA te laten afhangen van de vraag van één derde van de in de omgeving wonende burgers. Het lot van een bedrijf hangt door het voorstel af van de goodwill van de omwonenden. De minister vraagt zich af of de gemeente in de toekomst nog voor een bedrijf, waarbij één derde zich niet voor een BPA-opmaak uitspreekt, een BPA zal kunnen opmaken.

Net zoals in het voorontwerp van decreet, laat artikel 3 van het voorstel de passus "desnoods afwijken", in verband met de gemeentelijke plannen van aanleg, vallen. Elk niveau zal, conform de subsidiariteitsgedachte, zelfstandig zijn uitvoeringsplannen opmaken. Het begrip afwijken wordt bijgevolg niet aangehouden in het ontwerp-decreet. Een regeling die alles laat afhangen van onvoorziene omstandigheden, zoals die door de heer Patrick Lachaert is uitgewerkt, gaat de minister echter te ver.

De minister maakt een fundamenteel bezwaar tegen het gelijkstellen van stilzwijgende adviezen met positieve adviezen. Dit leidt er immers toe dat de adviesverlenende instanties buiten spel worden gezet. De vervaltermijnen, die meestal 30 dagen bedragen, zijn in de praktijk wel haalbaar, behalve in verband met de opmaak van plannen van aanleg. Elk bestuur kan bij de plenaire vergadering zijn opmerkingen formuleren. Deze regeling voldoet uitstekend.

Artikel 6 van het voorstel hanteert een stilzwijgende goedkeuring. De Raad van State had bedenkingen bij een gelijkaardige procedure in het vorige ontwerp van decreet op de ruimtelijke ordening. De minister geeft de voorkeur aan een rappelmogelijkheid, zodat de hogere overheid in feite in gebreke wordt gesteld. Dit instrument wordt in het voorontwerp opgenomen.

De voorgestelde uitbreidingen voor de zonevreemde bedrijven zijn analoog aan de bepalingen uit het vroegere minidecreet. De minister meent echter dat een uitbreiding van het volume met 100% fel overdreven is. Minister Stevaert wijst de indiener er op dat een sectoraal BPA ook op het niveau van een deelgemeente kan opgemaakt worden. Overigens is hij van oordeel dat het een illusie is dat alle problemen met de parketten van de baan zullen zijn na de introductie van de voorgestelde planfiguur.

Minister Stevaert besluit met de vaststelling dat een aantal van de bezwaren van de heer Patrick Lachaert in het nieuwe decreet worden opgelost. Hij hoopt dit decreet na het advies van de Raad van State neer te leggen in de commissie.

II. STEMMINGEN

Artikel 1 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding. Artikel 2 wordt verwor-

pen met 8 stemmen tegen 6, bij 1 onthouding. Artikel 3 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5, bij 2 onthoudingen. De artikelen 4 tot 6 worden verworpen met 8 stemmen tegen 6, bij 1 onthouding. Artikel 7 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 5. Artikel 8 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

Het voorstel van decreet wordt verworpen met 9 stemmen tegen 5, bij 1 onthouding.

De verslaggever,

Jacques TIMMERMANS

De voorzitter,

Jaak GABRIELS
